

Tisková zpráva

19. března 2021

Sčítání 2021 startuje za týden. Váš majetek už statistiky nezajímá

Žádné ledničky, koupelny, auta nebo počítače. Statisticy dnes nepotřebují zjišťovat majetkové poměry nebo dokonce zdravotní stav obyvatel. Během stopadesátileté historie moderního sčítání lidu v našich zemích se ale zjišťovalo i to, zda obyvatelé umí číst a psát nebo jak jsou vybavené jejich domácnosti. V letošním sčítání se otázky týkají už jen těch údajů, které nelze zjistit z administrativních zdrojů. Statistiky tak například zajímá dojížděka do zaměstnání a do škol nebo faktické bydliště.

Zjišťované informace se v průběhu dějin moderních sčítání, které počínají rokem 1869, značně proměňovaly. Za Rakouska-Uherska bylo důležité znát například fyzický stav a gramotnost budoucích vojáků. V době socialismu zase to, jak se zvyšovala úroveň vybavenosti bytů předměty dlouhodobého užívání, jako byly ledničky nebo televize. „*Ve sčítáních se pokaždé zjišťuje několik stejných základních údajů. Je to důležité pro srovnání, jak jsme žili a jak žijeme nyní. Právě v tom je cenná hodnota. Současně ale musí každé sčítání reagovat na aktuální situaci a nové informační potřeby. Zatímco dříve se zjišťovala například znalost čtení a psaní nebo vybavení domácnosti pračkou a chladničkou, dnes už to není třeba,*“ vysvětluje Marek Rojíček, předseda Českého statistického úřadu.

Součástí sčítání z roku 1869 bylo zjišťování biologických znaků, jako je věk a pohlaví. Zaznamenávaly se však i případné fyzické vady, včetně „slepoty a hluchoty“. V pozdějších rakousko-uherských sčítáních byly zařazeny i otázky na mentální poruchy. Od sčítání v roce 1880 pak přibyl dotaz na to, jestli lidé umí číst a psát.

Od roku 1960 máme dostupné mimo jiné údaje o podílu bytů vybavených splachovacím záchodem (v roce 1960 to bylo jen 31,0 %, v roce 1980 už 73,5 %), koupelnou, sprchovým koutem a vodovodem. Cílem bylo zjistit, jak se mění vybavenost domácností dělníků, rolníků a pracující inteligence.

Ještě při prvním porevolučním sčítání v roce 1991 byly zjišťovány například otázky na vybavení bytu mrazničkou, vlastní automatickou pračkou, barevným či černobílým televizorem, telefonem, osobním automobilem a rekreační chatou, domkem nebo chalupou. V roce 2001 byl mezi údaje mapující vybavení domácnosti nově zařazen dotaz na vlastnictví počítače. Naopak už se nezjišťovala vybavenost mrazničkou a pračkou.

Odklon od otázek na vlastnictví nejrůznějších předmětů pokračoval i v roce 2011, kdy se už statistici neptali na vlastnictví auta, rekreačního objektu, telefonu či dalších věcí v domácnosti. Z hlediska vybavenosti bylo pro statistiku důležité znát pouze to, zda má domácnost možnost používat osobní počítač a zda disponuje připojením k internetu. Pro zájímavost, v roce 2001 mělo téměř 16 % domácností počítač a 6,7 % počítač s internetem. O deset let později bylo v Česku už 65 % domácností s počítačem a skoro 61 % mělo počítač i s internetem.

Aktuální sčítání zjišťuje o polovinu méně údajů než před deseti lety. Formulář obsahuje například podstatné otázky na místo obvyklého pobytu. To je údaj důležitý zejména pro obce,

aby věděly, kolik lidí v nich skutečně, a ne jen papírově, žije. K organizaci veřejné dopravy a plánování dopravní infrastruktury jsou zase důležité údaje o dojíždění do práce či do školy. Pro plánování bytové politiky pak slouží údaje o tom, zda lidé bydlí v podnájmu nebo ve vlastním a jak početné jsou domácnosti v dané lokalitě.

Informační podporu k nadcházejícímu sčítání a pomoc veřejnosti s vyplňováním sčítacích formulářů poskytuje od 12. března Kontaktní centrum Sčítání 2021. Centrum je v provozu denně od 8 do 22 hodin, včetně sobot, nedělí i svátků na kontaktních linkách 253 253 683 a 840 30 40 50. Na kontaktní centrum je ale také možné pokládat dotazy prostřednictvím e-mailu dotazy@scitani.cz nebo chatu ve virtuální poradně Sčítání 2021.

Sčítání lidu, domů a bytů se koná jednou za deset let a jeho cílem je získání přesných a aktuálních dat, která slouží k efektivnějšímu plánování mnoha aspektů veřejného života. Sčítání 2021 je primárně připravováno jako online, vůbec poprvé v naší historii. Lidé se budou moci sečíst jednoduše a bezpečně přes internet na webu www.scitani.cz. Zákonnou povinnost tak mohou snadno splnit z domova bez nutnosti kontaktu se sčítacím komisařem nebo návštěvy kontaktního místa sčítání. Kdo se nesečte online mezi 27. březnem a 9. dubnem, bude muset vyplnit listinný sčítací formulář, a to od 17. dubna do 11. května.

Organizátorem sčítání je Český statistický úřad, nezávislá a apolitická instituce, která sbírá a publikuje data z oblasti demografie, ekonomiky, zdravotnictví, trhu práce a sociálního zabezpečení, kultury, sportu, cestovního ruchu, vzdělávání či životního prostředí. Od roku 1990 zpracovává a zveřejňuje výsledky všech voleb. Hlavními principy práce ČSÚ jsou: Nezávislost, Nestrannost, Objektivita, Přesnost a spolehlivost, Všem stejné informace ve stejný čas, Ochrana důvěrných údajů. V roce 2020 důvěřovalo Českému statistickému úřadu 61 % obyvatel a patří tak podle Centra pro výzkum veřejného mínění k vůbec nejdůvěryhodnějším institucím v zemi.

Kontakt:

Jolana Voldánová

tisková mluvčí Sčítání 2021

+420 704 659 357

jolana.voldanova@scitani.cz